

מראי מקומות- זכחים פ"ט

כל התדיר

ומקודש, הלא סברא הוא כבכל מצוות, היכא שפוגע בב' מצוות, צריך להקדים את החמורה, וכדאמר' דנר חנוכה עדיף משום פרסומי ניסא. ותי' דהכא אפי' כשבאין האינם תדירים ראשונים, מ"מ מקדימים את התדיר, אבל בעלמא אם התחיל בראשונה, הו"ל עוסק במצוה ופטור משני', אבל כשא' תדיר או מקודש מקדימו אף כשבא חבירו ראשון.

(ד) **דם החטאת קודם לדם העולה- פרש"י**, אם שניהם שחוטין ועומדין ליזרק. וכ' השפת אמת, דודאי אפי' אם שניהם חייין ג"כ שוחטין החטאת תחלה מפני הדם שהוא העיקר, וכוונת רש"י הוא רק לאפוקי היכא דהעולה כבר נשחט והחטאת אינו נשחט עדיין, דאז מקדימין הדם עולה לשחיטת חטאת. וע' בצאן קדשים (צ.), על תוד"ה חטאת בהמה) שהביא מהתויו"ט שהביא מהמהר"י קורקוס דהדין דאיברי עולה קודמים לאיברי חטאת, זהו רק אם שניהם שחוטין, דמתחלה זורקים דם חטאת ושוב דם העולה, ואז מקטירין איברי עולה ואז איברי החטאת. אבל היכא דעדיין לא נשחטו, אז עושים כל מעשה חטאת קודם שחיטת העולה, ואפי' הקטרת אימורין של החטאת. ותמה הצ"ק ע"ז, דהא כל הילפותא דמקדימין דם החטאת ואיברי העולה הוא מחטאת לויים, ואז הציווי ה' קודם שום שחיטה, ומ"מ אמרי' דצריך להקדים איברי העולה, ולפי דברי המהר"י קורקוס אין מקדימין איברי עולה לאיברי חטאת בכה"ג, וע"ש עוד מה שהק' ע"ז. והוא נקט דאין הדין כן, אלא דאפי' אם שניהם חייין בפנינו, שוחטין החטאת וזורקין דמה, ושוב שוחטין העולה וזורקין דמה, ומקטירין איברי העולה וכו'.

(ה) **ועל היסוד- פרש"י**, שפיכת שיריים. וכפשוטו משמע דרק בחטאת אי' דין דשפיכת שיריים, אבל לא באשם. וכ' הרש"ש דודאי גם באשם הדין הוא דבעי שפיכת שיריים, אלא דלא כתיב דין זה

(א) **כל התדיר מחבירו קודם את חבירו- י**ש לחקור, הא דאמר' דתדיר קודם, האם זה משום דצריך להיות התדיר קודם לשאינו תדיר, או שאין האינו תדיר יכול להיות קודם להתדיר. ולכאור' י"ל נפק"מ בזה, אם יכולין לעשותן בבת אחת, דאם צריך להיות התדיר קודם להאינו תדיר, א"כ אפי' אם יכולין לעשותן בב"א, מ"מ צריך להיות התדיר קודם. אבל אם כל ההקפדה הוא שלא יהי' האינו תדיר קודם, א"כ בב"א שפיר דמי. וע' במקדש דוד (ריש סי' ט') שנקט דהיכא דיכולים לעשותן בב"א, לא שייך הדין דכל התדיר קודם, ושפיר יכול לעשותן בב"א. אבל בקובץ שעורים (פסחים ר"ה) הוכיח מתוס' בתמורה דאיכא דין קדימה גם אם שייך לעשותן בב"א, וצריך לעשות התדיר מקודם.

(ב) **התמידין קודמין למוספין- ע' במשמר הלוי** (זכחים תנינא, מ"ד) ששואל איך שייך במציאות להקדים המוסף להתמיד, הרי שניהם שוים, ושניהם עולות, ואין צריך לשמה על איזה קרבן הוא מביא, רק שיהא עולה. והביא שם כמה תירווצים על זה. (א) אם הדין הוא דצריך להקדים התדיר ולא סגי בב"א, אז י"ל דנוגע לענין זה, שצריך להקדים א' מהן. (ב) נוגע לענין ב' גיזרי עצים, דאם הקדים שניהם בלא ב' גיזרי עצים, והשלישית הקריב עמהן, זה נקרא דהקדים מוסף לתמיד. (ג) אולי אף דאין ענין של לשמה לגבי תמיד או מוסף, אבל אי' דין דמצוות צריכות כוונה, וא"כ אם מכוון לקיים מצוות מוסף, א"כ אינו מקיים מצוות הקרבת תמיד. (ד) הביא מהגרי"ז, דמעיקרא הקריב קרבן שלא הי' מבוקר לד' ימים, ואח"כ הביא מבוקר, וא"כ ע"כ הראשון הוי מוסף והשני תמיד. וע"ש עוד מש"כ בענין זה.

(ג) **שנא' מלבד עולת- הק' החזון איש** (מנחות ל"ג, ט', ד"ה יש), למה צריך קרא לדין תדיר

איברי חטאת קודמין לדם עולה, דבא מכח מכפר עדיף, וכן להיפוך.

(ט) **או דלמא דם אשם קודם דמכפר - ע' ברדב"ז**

(תמידין ט', ה') דביאר דהשאלה הוא דכיון דהאשם אינו מכפר על חייבי כריתות, א"כ לא חמיר כדם חטאת, ולכן מספקא ל' דלמא דם העולה קודם. ובמהר"י קורקוס שם ביאר באו"א, דהמעלה של חטאת הוא דמתנתה בד' קרנות, משא"כ אשם, ואינו רק דחטאת מכפר, וא"כ, אשם, שאין לו מעלה זו, שפיר י"ל דעולה עדיפא ממנו.

(י) **דיקא נמי דקתני מפני שדמה ניתן, ש"מ - ע'**

בכסף משנה (תמידין ט', ה') דהבין דלפי זה נפשט השאלה להיפוך, דבדם אמרי' דדם העולה קודמת לדם האשם. אבל **הלחם משנה** שם כ' דאף דאמרי' דבאימורין דאשם קודם לעולה, אי"ז ראי' דבדם אשם קודם לעולה, ושפיר עדיין יש להסתפק.

בפירוש, ובזה ביאר מש"כ רש"י ובאשם לא מצינו שנאמר, דהיינו שלא נאמר דין זה בפירוש, ומבואר דזהו גופא חומר דחטאת, דנאמר דין זה דיסוד בפירוש.

(ו) **הבכור קודם למעשר - כ' השפת אמת**

להסתפק לענין אם פסח קודם לבכור ומעשר או לא, ואף דהפסק הוקרב לאחר תמיד של בין הערבים בערב פסח, ואין קרבן אחר הוקרב אז, מ"מ אי' נפק"מ לענין אם נשאר אימורים דבכור ומעשר לאחר שחיטת הפסח, האם מקדימין פסח משום שיש בו כרת וגם מרובה מצוותו לאוכלו עם מצה ומרור, או בכור עדיף משום דקדוש מרחם, וגם מעשר דמקדש לפניו ולאחריו, ונשאר בספק.

(ז) **אלא מהא ליכא למשמע מינה - הק' רעק"א**

בגלה"ש, לימא דבאמת שניהם שוין, ולכן יכול להקדים למי שירצה, ולכן אין הדיוקים סתרי אהדדי. וע' **בשפת אמת** דבאמת מפרש כן דברי הגמ', דאין כוונת הגמ' דהוי איבעיא דלא אפשיטא, וכמש"כ **הכסף משנה**, אלא דבאמת יש להוכיח דשניהם שוין, ואין לא' קדימה מחבירו, וא"כ באמת שני הדיוקין אמת, ויכול להקדים איזה מהן שירצה, וכמו

שפסק הרמב"ם לדינא [אולם עדיין דחוק לשון אלא מהא ליכא למשמע מינה, וכמו שהק' רעק"א, דמשמע דאין יכולין לפשוט מהמשנה, ולדברי השפ"א, הא שפיר נפשט מהמשנה].

(ח) **איבעיא להו, דם עולה ואימורי חטאת, איזה**

מהן קודם - הק' הקרן אורה, הא אמרי' לעיל דסדר החטאת והעולה הוא דמתחלה זורקין דם החטאת, ואז דם העולה, ואח"כ מקטירין אימורי עולה ושוב אימורי חטאת, וא"כ לכאור' מוכח דדם עולה קודם לאימורי חטאת, דאם אימורי חטאת קודמין, הו"ל לעשות כל סדר החטאת מקודם. וכ' די"ל דמה דאי' במתני' היינו מילי מילי, דהיינו דהציור דדמין הוא היכא דדם חטאת ודם עולה בפנינו, והציור דאימורי חטאת ואימורי עולה הוא ציור אחר, דאימורי שניהם בפנינו, אבל יתכן דבאמת אימורי חטאת קודמין לדם עולה. וע"ש עוד דכ' דבאמת ב' שאלות אלו, דם עולה ואימורי חטאת, ודם חטאת ואימורי עולה, שאלה א' הן, דאם אמרי' דמכפר עדיף, ולכן דם חטאת קודמין לאיברי עולה, א"כ גם